Świat polskich Wazów. Przestrzeń – ludzie – sztuka

6 listopada 2019 – **14 stycznia** 2020 r.

Galeria Wystaw Czasowych (II p.)

Piąta i zarazem największa wystawa Roku Wazowskiego była spektakularnym artystycznym finałem obchodzonej w tym roku przez nas czterechsetnej rocznicy ukończenia rozbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, zainicjowanej przez Zygmunta III Wazę. W jej wyniku nowa rezydencja królewska stała się centralnym punktem życia politycznego, kulturalnego i dworskiego Rzeczypospolitej na kolejne dziesięciolecia. Jubileusz był okazją do wyjątkowego uczczenia dynastii oraz jej czasów, co oddawała skala ekspozycji: dwanaście sal, niemal 300 obiektów wypożyczonych od 77 instytucji, wyrafinowana scenografia, film z rekonstrukcją cyfrową wazowskiego Zamku.

Po raz pierwszy Wazowie stali głównymi bohaterami dużej wystawy. Postanowiliśmy odtworzyć uniwersum ówczesnej rzeczywistości, udostępniając zwiedzającym jako narzędzie swoistą lornetkę. Każdy z jej okularów składał się z trzech soczewek. Przez pierwszy zobaczyć można było ówczesną przestrzeń, w której Wazowie działali, a także ludzi tamtego czasu i sztukę. Drugi okular pozwalał oglądać dwór, nasz kraj i Europę. Tych sześć pojęć miało odtworzyć świat ówczesnych wartości, pojmowany jako sieć złożonych relacji.

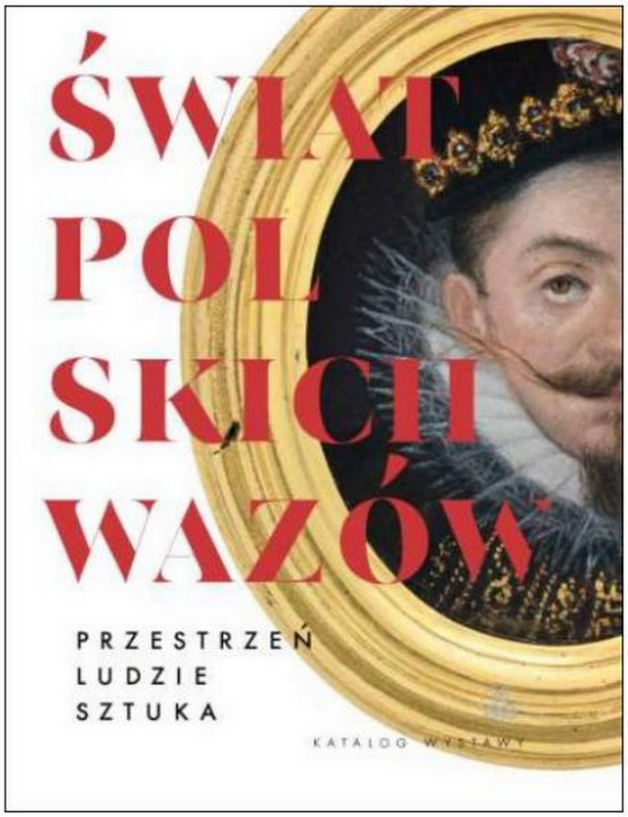
Galeria portretowa głównych bohaterów była pretekstem dla refleksji nad fenomenem tego krótkotrwałego rodu, który skończył się na trzecim pokoleniu. Dalej pochyliliśmy się nad kulturą dworską, życiem na dworze, jego strukturą, funkcjonowaniem na co dzień i od święta. Zrekonstruowaliśmy wreszcie ewoluujący stosunek poddanych do Wazów, ich aktywność militarną, przybliżyliśmy złożone zagadnienia wyznaniowe – a to wszystko jako przykład konkretnej przestrzeni społecznej. Politykę królewską zinterpretowaliśmy na tle europejskim i powiązań z Habsburgami, Wittelsbachami oraz szwedzkimi Wazami. Pierwszy raz podjęliśmy w przestrzeni muzealniczej wątek dyplomacji wazowskiej portretowanej holistycznie.

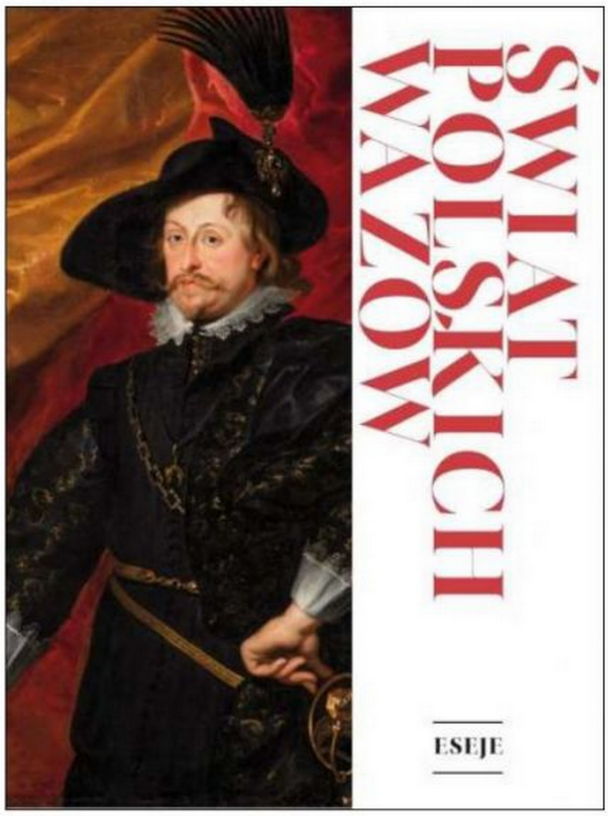
Na eksponaty złożyły się wybitne dzieła sztuki, a także dokumenty i druki. Staraliśmy się scalić choć na chwilę rozproszoną przez lata wazowską kolekcję artystyczną. Udało się to dzięki współpracy z Zamkiem Królewskim na Wawelu, a także wieloma innymi muzeami krajowymi i zagranicznymi, m.in. ze Sztokholmu, Wiednia, Monachium, Rzymu, Paryża, czy wreszcie z prywatnymi kolekcjonerami. Stąd na wystawie obiekty, które wróciły do Zamku po 350 latach, takie jak *Panorama Warszawy* Christiana Melicha ze Starej Pinakoteki. Z National Gallery w Londynie udało się sprowadzić niezwykle cenne *Porwanie Europy* Guido Reniego, namalowane na zamówienie Władysława IV, a z Drezna – do niedawna przypisywany Rembrandtowi – *Portret starca* z kolekcji Jana II Kazimierza. Z Florencji – konterfekt Władysława Zygmunta jako wybranego cara moskiewskiego, z Pałacu Kwirynalskiego zaś – cenny kilim z herbem Zygmunta III, rozpoznany dopiero niedawno. Złotolita figura ze skarbca katedry wrocławskiej porażała pięknem i wyrafinowaniem artystycznym, dokumentując rozmach kolekcjonerski królów-mecenasów. Bezprecedensowe było także np. zestawienie dwóch szkicowników Giovanniego Battisty Gisleniego – scenografa i architekta polskich Wazów. W jednym z nich odnaleźliśmy projekty na pogrzeb Władysława IV – sztuce funeralnej poświęciliśmy osobną salę. Uwagę zwracały także cenne obiekty z mało znanej kolekcji sióstr Wizytek czy ponad 5-metrowy portret zbiorowy dworu Jana Kazimierza i Ludwiki Marii z Łowicza. Pierwszy raz pokazywane w Polsce, sprowadzone z Berlina, miniatury portretowe w wosku dowiodły, że nawet tak kruche waziana zachowały się w europejskich kolekcjach. Z Drezna przybył wybity w Gdańsku, do niedawna uznawany za zaginiony, unikatowy medal Władysława IV, a z Francji batalistyczny obraz *Bitwa pod Kircholmem*

Pietera Snayersa, zamówiony przez Zygmunta III w 1619 r. Pochodzący z kolekcji prywatnej, portret Zygmunta III Wazy pędzla Rubensa również nie był dotąd pokazywany w Polsce. W epilogu zaprezentowaliśmy wybór wazowskich reliktów architektonicznych wydobytych z Wisły w latach 2011–2015, w towarzystwie filmu.

Tętniąca barwami i muzyką wystawa to próba ukazania wielkości Rzeczypospolitej, choć już z coraz wyraźniejszymi rysami, jej bogactwa kulturowego i duchowego, znaczenia na tle europejskiej geopolityki. Był to również pretekst do ukazania „ludzkiego" oblicza Wazów – ich pasji, życia rodzinnego, ale równolegle dojrzałych koncepcji politycznych, które nie zawsze udawało się zrealizować. Epoka Wazów nazywana jest „srebrnym wiekiem", czy też "epoką Snopka srebrnego, acz grubo pozłacanego". *Świat polskich Wazów* ujawniała wielobarwność tego okresu, stanowiąc przy tym okazję do rewizji dotychczasowych osądów na temat dynastii.

Obok katalogu wystawy, publikacją towarzyszącą wydarzeniu była księga z esejami autorstwa historyków oraz historyków sztuki i kultury.

Kuratorzy: **dr Jacek Żukowski** (oprac.), **dr Zbigniew Hundert**

Godziny otwarcia

wtorek – czwartek, sobota: **10.00–18.00**

piątek: **10.00–20.00**

niedziela: **11.00–18.00**

W poniedziałki wystawa nieczynna

Ostatnie wejście **1,5 h** przed zamknięciem ekspozycji

Bilety w cenie:

20 zł (normalny), **12 zł** (ulgowy), **1 zł** (dzieci i młodzież do 16. roku życia) dostępne w kasie Zamku oraz **online**.

Od **1 grudnia** 2019 r. przy łącznym zakupie biletu na Trasę Zamkową i wystawę bilety na **wystawę** w cenie: **12 zł** (normalny), **6 zł** (ulgowy).

Oprowadzanie kuratorskie:

Zbiórka w **Sieni Wielkiej**

Uwaga: brak biletów

Archiwum oprowadzań kuratorskich:

11 grudnia (środa), godz. **16.00** (zmiana: dr Z. Hundert)

14 grudnia (sobota), godz. **11.00** (dr J. Żukowski)

17 grudnia (wtorek), godz. **16.00** (dr Z. Hundert)

8 stycznia (środa), godz. **16.00** (dr J. Żukowski)

11 stycznia (sobota), godz. **11.00** (dr Z. Hundert)

Scenariusz: **dr Jacek Żukowski**

Projekt ekspozycji: **Barbara Kowalewska**, **Monika Rzepiejewska** (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie)

Opracowanie graficzne ekspozycji: **Bazyli Krasulak**, **Maciej Małecki**, **Magdalena Wiśniewska** (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie)

Realizacja ekspozycji: **Perfect Events Agencja Reklamowa Rafał Krauze**

Oprawa multimedialna: **LIDEX Sp. z o.o**.

Source URL: *https://zamek-krolewski.pl/node/877*